MAHAKAMA KUU YA JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

MASJALA NDOGO YA TEMEKE

(MAHAKAMA JUMUISHI YA HUDUMA ZA MIRATHI NA NDOA)

INAYOKETI TEMEKE

RUFAA NA. 103 YA 2021

(Imetokana na uamuzi wa Mahakama ya Wilaya Kinondoni katika shauri la Rufaa ya Mirathi Na. 21/2020 mbele ya Mhe D.D Mlashani - HM, asilia ni Mirathi Na. 08/2006 Mahakama ya Mwanzo Kawe mbele ya Mhe. J.D Kobo- HM)

FRANCIS MLINGE.....MRUFANI

DHIDI YA

KULWA MLINGE.....MRUFANIWA

HUKUMU

15/2/2022 & 19/4/2022

I.C MUGETA, J.

Mlinge Mtiota alifariki dunia mwaka 1997 akiacha watoto sita ambao ni Mbotolo Mlinge, Martha Mlinge, Mziri Mlinge, Kulwa Mlinge, Dotto Mlinge na Josephine Mlinge. Mali alizoacha marehemu ni nyumba mbili, moja yenye vyumba 11 na nyingine yenye vyumba 13 ikiwa na sehemu ya duka. Nyumba zote zipo Kawe, Dar es Salaam. Mwaka 2006 Martha Mlinge alifungua shauri la Mirathi Na. 8/2006 Mahakama ya Mwanzo Kawe ili ateuliwe kuwa msimamizi wa mirathi ya marehemu baba yao na yalikubaliwa. Pamoja naye aliteuliwa pia Mziri (Francis) Mlinge kuwa msimamizi mwenza. Baada ya miaka 6 mnamo tarehe 27/2/2012 uteuzi

wa Martha Mlinge ulitenguliwa kutokana na sababu kuwa alishindwa kutimiza wajibu wake wa kugawa mali kwa warithi. Kumbukumbu za Mahakama ya mwanzo hazioneshi hatima ya msimamizi mwenza ndugu Mziri Mlinge. Kilicho wazi ni kwamba baada ya Martha kutenguliwa, mrufaniwa katika rufaa hii aliteuliwa kuwa msimamizi mpya wa mirathi, ambaye baada ya mwezi mmoja aliwasilisha barua mahakamani tarehe 5/03/2012 iliyoonyesha mgao wa nyumba kwa makundi mawili ya warithi watatu watatu wakimilikishwa kila kundi nyumba moja. Kumbukumbu zinaonyesha kuwa tarehe 18/2/2015 mirathi ya marehemu Mlinge Mtiota ilifungwa. Licha ya mirathi kufungwa, katika mazingira ambayo hayaeleweki, Mahakama iliendelea kupokea hoja mbalimbali za warithi na mwaka 2020 mrufani katika shauri hili alipeleka maombi Mahakama ya Mwanzo Kawe ya kuomba kumtengua msimamizi wa mirathi kwa tuhuma za ubadhilifu wa fedha za familia kwa kutumia fedha za kodi ya wapangaji kwa matumizi binafsi. Maombi hayo yalikubaliwa na usimamizi wa mrufaniwa ulitenguliwa. Mrufaniwa hakuridhishwa na uamuzi huo akakata rufaa mahakama ya wilaya Kinondoni ambayo iliikubali rufaa na kutupilia mbali uamuzi wa mahakama ya Mwanzo. Mrufani hakuridhishwa na uamuzi wa mahakama ya wilaya hivyo ameleta rufaa hii akiwa na sababu moja ya rufaa inayosema:

1. *Mahakama ya wilaya ilikosea kisheria na kimantiki kubadilisha uamuzi wa mahakama ya mwanzo kwa kwenda kinyume na Ushahidi uliopo katika kumbukumbu za mwenendo wa shauri katika mahakama ya mwanzo.*

Shauri lilipoitwa kwa ajili ya kusikilizwa, mrufani aliwakilishwa na wakili msomi Armando Swenya, na mrufaniwa hakufika. Kwa uungwana kabisa, wakili wa mrufani aliyoomba, mahakama ilikubali, shauri lisikilizwe kwa njia ya maandishi ili mrufaniwa apate haki ya kusikilizwa kwa vile ni mnufaika wa huduma za msaada wa kisheria kutoka WLAC.

Akiunga mkono sababu ya rufaa Wakili msomi wa mrufani alisema kuwa mrufaniwa kama msimamizi wa mirathi alikuwa na wajibu kisheria kuwasilisha mahakamani orodha ya mali katika fomu maalum ambayo ni fomu Na. 5 na kuonyesha mgawo wa mali kwenye fomu Na. 6 lakini alishindwa kutekeleza wajibu huo. Kwa kushindwa huko, ni maoni na hoja ya wakili msomi kwamba mahakama ilikuwa sahihi kutengua uteuzi wake chini ya kanuni ya 9(1) (e) ya Kanuni za Usimamizi wa Mirathi Mahakama za Mwanzo TS Na. 49/1971. Kutia nguvu hoja hii ametaja kesi ya **Daudi Mahende Kichonge vs Joseph Mniko na wenzake,** Shauri la Mirathi Na.48/1996, Mahakama Kuu – Kanda ya Dar es Salaam (Haijaripotiwa).

Aliitaja pia kesi ya **Joseph Shumbusho vs Grace Tigerwa na wenzake**, Rufaa ya Madai Na. 183/2016, Mahakama ya Rufani iliyoketi Dar es Salaam ambapo tofauti kati ya orodha ya Mali na hesabu za mirathi imeelezwa.

Kwa hoja hizo mrufani anaiomba mahakama hii kutupilia mbali uamuzi wa mahakama ya wilaya na kuuthibitisha uwamuzi wa mahakama ya mwanzo.

Wakili Grace Daffa kutoka WLAC alipinga hoja za rufaa kwa kueleza kwamba ni kweli mrufaniwa hakuwasilisha orodha ya mali za marehemu na kuzigawa kwa kuwasilisha fomu Na. 5 na Na. 6. Kwamba, yeye aliwasilisha mgawo wa mali za marehemu kwa njia ya barua mwaka 2015. Kwamba, kwa vile mrufaniwa si mwanasheria alikuwa na haki ya kufanya hivyo isipokuwa kama mahakama ingemkatalia na kumwongoza. Kwa muktadha huo, ni hoja ya msomi wakili kuwa kama mahakama itaona utaratibu haukufuatwa, imruhusu kurekebisha hitilafu hiyo kwa kuwasilisha orodha ya mali na hesabu za mirathi katika fomu husika. Kuhusu kesi alizozitaja mrufani kuunga mkono hoja yake alisema nami ninakubali hiyo, kuwa mazingira ya kesi hizo hayafanani na mazingira ya kesi hii kwani kwenye kesi zile wasimamizi hawakuwasilisha kabisa mahakamani orodha ya mali. Mwisho aliomba rufaa hii ikataliwe.

Baada ya kuzingatia hoja za pande zote mbili na kupitia kumbukumbu za mahakama za chini swali nililojiuliza ni Je, mrufaniwa aliwasilisha orodha ya mali na hesabu ya mirathi kwa mujibu wa sheria?

Kanuni za usimammizi wa mirathi Mahakama za Mwanzo, TS Na. 49/1971 chini ya kanuni ya 10 (1) inamtaka msimamizi wa mirathi ndani ya miezi minne baada ya kuteuliwa kuwasilisha mahakamani orodha ya mali na madeni ya marehemu katika fomu Na. 5 na baadaye kuleta hesabu za mirathi katika fomu Na. 6. Kanuni hiyo inasema hivi:

> *"Within four months of the grant of administration or within such further time as the liabilities court may allow, the administrator shall submit to the court a true and complete statement, in Form V, all the assets and liabilities of the deceased persons' estate and, at such intervals thereafter as the court may fix, he shall submit to the court a periodical account of the estate in Form VI showing therein all the moneys received, payments made, and property or other assets sold or otherwise transferred by him".*

Tukirudi katika kumbukumbu za mahakama ya mwanzo ni wazi kuwa fomu hizo au nyaraka hizo hazikuwasilishwa na mrufaniwa. Kinachoonekana ni

barua iliyoandikwa tarehe 5/3/2012 inayoonyesha mgawo wa nyumba mbili kama ifuatavyo;

1) Nyumba Na. KAW/UKW/146 nimegawa kwa

a) KULWA MLINGE

b) DOTO MLINGE

c) JOSEPHINE MLINGE – huyu ni marehemu badala yake mtoto wake MARY JACKSON SHOO

2) Nyumba Na. KAW/UKW/144 nimegawa kwa

a) MBOTORO MLINGE

b) MARTHA MLINGE

c) FRANCIS MLINGE

Kujibu swali tulilojiuliza, ni kweli kuwa mrufaniwa hakuwasilisha orodha ya mali na hesabu za mirathi kwa mujibu wa sheria kwa kuweka ripoti yake katika fomu maalum. Hata hivyo, hiyo ndiyo taarifa ambayo tarehe 18/2/2015 mahakama ya mwanzo Kawe iliitumia kama hesabu ya mirathi na kufunga mirathi Na. 8/2006. Uamuzi wangu ni kwamba, Malengo ya fomu Na. 6 ni kuonyesha jinsi mali ilivyogawiwa. Katika hali ya kawaida, inatarajiwa wasimamizi wa mirathi kutumia fomu hiyo kuwasilisha ripoti zao. Pale ambapo msimamizi wa mirathi hakuzingatia hilo, ni maoni yangu kuwa kuwasilisha ripoti kwa namna tofauti, isipokuwa kama mahakama husika itasema hivyo, hakuharamishi ripoti iliyosilishwa kwa muundo tofauti. Muhimu ni kwamba mahakama ilipokea ripoti iliyowasilishwa na

kuibariki. Mahakama ya wilaya iliridhika kuwa ripoti ya mgawo iliyosilishwa ilikuwa inatosheleza kwa vile mahakama ya mwanzo iliipokea na kuikubali. Sioni sababu ya msingi ya kubadilisha uamuzi huo kwa misingi ya hoja zilizowasilishwa katika rufaa hii. Kwa vile mali zilishagawiwa na mahakama kukubaliana na mgawo huo na kwa vile mrufani halalamiki kwamba hajapokea mali aliyogawiwa, malalamiko kuwa mrufaniwa anatumia mali za marehemu kwa manufaa yake hayana msingi. Kama kuna mrithi ambaye ameshindwa kuingia katika sehemu aliyogawiwa, naielekeza Mahakama ya Mwanzo kuhakikisha hilo limefanyika. Huu ni wajibu ambao Mahakama inapaswa kuutekeleza kwa kuhakikisha kila Mrithi amepata sehemu ya urithi wake kabla ya kufunga jalada.

Hata hivyo mahakama ya wilaya ilijipotosha katika uamuzi wake ilipoelekeza kuwa mrufaniwa anarejeshewa mamlaka yake ya usimamizi wa mirathi. Uamuzi huo nimeubatilisha na kuufuta kwa sababu mamlaka hayo yalikoma tarehe 18/2/2015 jalada la mirathi lilipofungwa kwa amri ya mahakama. Nimepitia jalada la mahakama ya mwanzo nimeona kwamba baada ya jalada kufungwa tarehe 18/2/2015 limekuwa likufufuliwa mara kwa mara kusikiliza malalamiko mbalimbali dhidi ya msimamizi wa mirathi. Naielekeza mahakama ya mwanzo kuwa hakuna tena msimamizi wa mirathi tangu jalada lilipofungwa. Mahakama

inapotamka kufunga jalada ofisi ya msimamizi wa mirathi inakoma na anapaswa kuwasilisha mahakamani kwa hifadhi nyaraka zote asilia alizopewa ili kutekeleza majukumu ya ofisi hiyo.

Kwa kuzingatia niliyoeleza hapo juu, natamka kuwa rufaa hii imekataliwa.

Mwenendo wa shauri la Mahakama ya Mwanzo baada ya tarehe 18/2/2015 na amri zake navibatilisha na kuvifuta kwa kutokuwa halali kisheria. Hakuna amri ya gharama, kila mdaawa atabeba gharama zake mwenyewe kwa vile wadaawa ni ndugu na suala linalohusika linahusu mirathi.

I.C. MUGETA

JAJI

19/4/2022

Mahakama: Imetolewa leo hii mbele ya Mjibu rufaa, mrufani hayupo.

Isw: I.C MUGETA

JAJI

19/4/2022